

които са изправени пред проблема с преквалификация и ориентиране към променящите се изисквания към пазара на труда.

Таблица 23: Равнище на безработица в община Садово за периода 2008-2016г.

Година	Равнище на безработицата %
2008	43,8
2009	43,57
2010	43,24
2011	43,38
2012	42,78
2013	23,24
2014	27,41
2015	23,94
2016	12,69

Източник: НСИ, 2016 г.

За периода 2008–2012 г. коефициентът на безработица, изчислен като отношение на броя на безработните лица от икономически активното население на община Садово е висок и стабилен около 43% и от 2013 намалява за 2016 на 12,69%.

Равнището на безработица в община Садово от 2008 г. до 2016 г. е сравнително високо с колебаещи се стойности над средните за област Пловдив и за страната.

Структурата на безработните към 2016г. (НСИ) по отношение на образование е представена в таблицата по-долу:

Таблица 24: Регистрирани безработни в ДБТ-Садово по степен на образование през 2016г.

Образование	Безработни	%
Висше	14	1,59
Средно специално и професионално	155	17,65
Основно	56	6,38
Начално и по-ниско	653	60,36
Общо :	878	100

Източник: НСИ, 2016 г.

Анализът на данните сочи, че за общината безработните лица с висше образование са 1,59% от всички заети, а лицата със средно и професионално образование са 17,56%, с основно са 6,38% от всички безработни. Най-висок е относителният дял на безработните с начално и по-ниско образование са 60,36%.

Структурата на безработните към 2016г. (НСИ) според квалификацията им е представена в таблицата по-долу:

Таблица 25: Регистрирани безработни в ДБТ-Садово по квалификация за 2016 г.

Квалификация	Регистрирани безработни	%
Работници	134	15,26

Специалисти	24	2,73
Без специалност	720	82,01
Общо:	878	100

Източник: НСИ

Анализът на данните показва, че най-висок ръст на безработица съществува при хората без специалност – 66,55% , а най-нисък при специалистите – 5.03%.

Таблица 26: Структура на безработните според квалификацията им по възрастова структура за 2016г.

Години	Общо безработни
До 19 години	14
До 24 години	51
До 29 години	64
До 34 години	101
До 39 години	123
До 44 години	109
До 49 години	93
До 54 години	112
Над 55 години	211

Източник: НСИ

Анализът на данните показва, че най-висок ръст на безработица съществува при хората над 55години.

Таблица 27: Статистика на безработните по пол за 2016 г.

жени	458
мъже	420

Източник: НСИ

Статистическите данни показват, че през изследвания период на територията на община Садово безработицата при жените е по – висока.

Търсенето на работна сила продължава да е ограничено и зависи от моментните потребности на работодателите. Увеличава се делът на дългосрочно безработните. Групата на лицата с основно и по-ниско образование, без специалност и професия е поставена в по-неконкурентна позиция на пазара на труда. Наблюдава се търсене на персонал на възраст до 35 или до 40 години. Лицата над 50 и повече години все по-трудно се устройват на работа.

Натискът на пазара на труда е по-голям за лицата живеещи в малките населени места. Основната заетост за някои от тях е в селското стопанство и то с ограничена потребност от работна сила, най-вече със сезонна и краткосрочна заетост през летните месеци. Ограничените възможности относно мобилността на тези лица, също ги поставя в неизгодно положение на пазара на труда.

С цел осъществяване на успешна политика за професионално обучение, квалификация и преквалификация е необходимо да се повиши информираността по отношение на програмите за временна заетост и програмите, финансиращи провеждането на квалификационни и преквалификационни курсове. Важна предпоставка за организиране на професионално обучение на заетите и безработните лица в общината може да бъде изготвянето на цялостна стратегия за развитие на региона с цел стимулиране на икономическото развитие, откриването на нови работни места и понижаване на нивото на безработица.

ИЗВОДИ И ОБОБЩЕНИЯ

- Налага се ясна тенденция към намаляване на заетостта през периода 2009-2013 г. и се увеличава вследващия период.
- В демографски план застаряването на населението е необратим процес и затова в отговор на това предизвикателство е нужно насочване на усилия към прилагане и развитие на интегрирана политика за мобилизиране и пълноценно използване на възможностите на наличните човешки ресурси и целенасочено инвестиране в развитие и повишаване на качеството на човешкия капитал. В този смисъл, усилията трябва да се насочат към повишаване на качеството на работната сила и осигуряване на заетост на безработните над 50-годишна възраст, а също и за подобряване на съответствието между търсенето и предлагането на труд.

Доходи на населението

По данни на НСИ, основната част от този доход – 81.8% е получена под формата на текущи приходи от работна заплата и пенсии. Останалата част от отчетения общ доход се дължи на социални помощи, детски надбавки, както и от приходи от предприемачество и продажби на имущество, заеми, кредити и спестявания. Продължава тенденцията за увеличаване на значението на работната заплата като основен източник на доход. Средният годишен доход общо на лице от домакинството в община Садово за 2012г. е 6 095 лв.

Анализът на данните сочи, че по голям дял на наетите лица по трудово и служебно правоотношение в община Садово са в частния сектор в сравнение с обществения. Относителният дял на заетите в частния сектор към декември 2015г. е с тенденция към превес в пъти спрямо обществения сектор.

Таблица 29: Средна годишна работна заплата на наетите по трудово и служебно правоотношение в община Садово

Година на провеждане на изследването	2011	2012	2013
Първомай	5 753	5 740	6 476
Садово	5 287	5 584	6 095
Общо за област Пловдив	6 889	7 418	7 922

Източник: Община Садово

Равнището на заплащане на наемните работници е по-ниско както от средното за областта, така (и още повече) - и от средното за страната. Това отразява цената на работната сила на местния пазар на труда и е следствие от нейната отраслова и професионално-образователна структура.

Садово не прави изключение от общото за страната „правило“ равнището на заплащане в частния сектор да е по-ниско от това в обществения през периода. През целия разглеждан период работната заплата на наетите в обществения сектор е по-висока от тази в частния.

Успешното намаляване на бедността в страната, а и в община Садово е силно зависимо от изпълнението на политиките в областта на заетостта на населението, целящи достигане на равнище на заетост за 76% до 2020 г. Насърчаването на заетостта ще допринесе за намаляване на равнището на бедност, както сред безработните и работещите, които са в трудоспособна възраст, така и сред децата и по-възрастните като членове на техните семейства. За намаляването на бедността в страната ще способства и постигането на целите на политиките в областта на образованието, а именно:

- Намаляване на дела на преждевременно напусналите училище и увеличаване на дела на висшистите във възрастовата група от 30-34 г.;
- Развитие на базата за висше образование и НИРД и програмите за устройване на млади квалифицирани кадри;
- Обвързване на науката, средното и висшето образование с бизнеса;
- Създаване, развитие и пълноценно използване на системи за професионално обучение и квалификация;
- Подпомагане придобиването на знания и умения за работа с ИКТ.

Сложният и многостранен характер на бедността изисква предприемането на комплексни мерки, както за повишаване на равнището на заетост и подобряването на достъпа до образование и обучение, така и към идентифициране на уязвими групи, които в най - голяма степен са застрашени от изпадане в бедност и социално изключване – деца, възрастни хора, безработни и работещи бедни.

3.3. Образование

Образователната система в община Садово, подобно на образователната система в България, включва детски градини, училища и обслужващи звена. Тенденциите в развитието на образователната инфраструктура на община Садово са представени по-долу.

Детски градини

В периода 2011–2016 г. броят на детските градини в община Садово се е увеличил на 10 на брой и броят на децата се е увеличил на 560. Педагогическият персонал работещ в тях е 52 детски учители.

Предучилищното образование в общината се осъществява в детските градини.

Възрастта на децата, обхванати в детските градини е от 3 до 6 години.

Таблица 30: Брой деца в детските градини в община Садово

					(Брой)
Показатели	2011/2012	2012/2013	2013/2014	2014/2015	2015/2016
Детски градини ¹ - общо	10	10	10	10	10
Детски учители	50	50	48	51	52
Деца	509	512	515	556	530
Целодневни детски градини	10	10	10	10	10
Детски учители	..	..	..	..	49
Деца	494	498	503	525	486
Полудневни детски градини	-	-	-	-	-
Детски учители	..	..	..	..	3
Деца	15	14	12	31	44

Източник: НСИ.2017 г

В периода 2011 – 2014г. в община Садово, се е увеличил както броят на децата – от 509 за периода 2011/2012г. на 560 за периода 2014/2015г., така и броят на учителите – от 50 за периода 2011/2012г. на 52 за периода 2015/2016г. Показателят бележи ръст в разглеждания период. Делът на децата на възраст 3-6 години, посещаващи детските

градини (брой деца в ДГ/ деца на възраст 3-6 години) е показател, който отчита достъпността на услугата.

Таблица 31: Детски градини, деца, места, педагогически персонал и групи в детските градини по статистически зони, статистически райони, области и общини през учебната 2016/2017 година

Садово	Детски градини	Деца		Места		Педагогически персонал 1		Детски групи
		общо	в т.ч. момичета	общо	на 100 деца	общо	в т.ч. детски учители	
	10	483	234	584	120.9	52	50	25

Източник: НСИ, 2017 г

Целодневните детски гради са разпределени в населените места както следва:

ЦДГ	Наименование
с.Богданица	Радост
с.Болярци	Първи юни
с.Караджово	Невена Йорданова
с.Катуница	Свобода
с.Кочево	Детелина
с.Милево	Слънце
с.Моминско	Здравец
с.Поповица	Никола Вапцаров
гр.Садово	Детски свят
с.Чешнигорово	Звезда

Източник: Община

Садово

Целодневните детски градини: ЦДГ „Невена Йорданова” – с.Караджово, ЦДГ „Звезда” – с. Чешнегорово и ЦДГ „Детелина” – с.Кочево – са основно ремонтирани по проект за енергийна ефективност по ОП „Регионално развитие”. Ремонтът се състои в

поставяне на външна изолация, покриви, дограми , парно отопление – с.Караджово и с.Чешнегирово. Останалите ЦДГ са със сменени дограми. За с.Катуница в момента се кандидатства по проект на НДЕФ за енергийна ефективност.

В община Садово общообразователните училища са седем на брой и една професионална гимназия .

Таблица 32: Структура на основното и средно образование:

					(Брой)
Показатели	2011/2012	2012/2013	2013/2014	2014/2015	2015/2016
Учебни институции					
Общо	8	8	8	8	8
Общообразователни училища	7	7	7	7	7
Специални училища	-	-	-	-	-
Училища по изкуствата и спортни училища ¹	-	-	-	-	-
Професионални гимназии	1	1	1	1	1
Професионални колежи с прием след средно образование	-	-	-	-	-
Професионални училища след VI и VII клас	-	-	-	-	-
Професионални училища след VIII клас	-	-	-	-	-
Самостоятелни колежи	-	-	-	-	-
Университети и специализирани висши училища	-	-	-	-	-

Източник: НСИ.2017

Таблица 33: Учебни заведения - брой преподаватели

					(Брой)
Показатели	2011/2012	2012/2013	2013/2014	2014/2015	2015/2016
Преподаватели по видове учебни институции					
Общо ¹	113	113	113	113	111
Общообразователни училища	94	94	95	94	94
Специални училища	-	-	-	-	-
Училища по изкуствата и спортни училища ²	-	-	-	-	-
Професионални колежи с прием след средно образование	-	-	-	-	-
Професионални гимназии и училища след VI, VII и VIII клас ³	19	19	18	19	17

Източник: НСИ.2017 г

Таблица 34: Учебни заведения - брой учаци

					(Брой)
Показатели	2011/2012	2012/2013	2013/2014	2014/2015	2015/2016
Учаци по видове учебни					

институции					
Общо	1 384	1 426	1 402	1 420	1 425
Общообразователни училища	1 209	1 257	1 255	1 275	1 226
Специални училища	-	-	-	-	-
Училища по изкуствата и спортни училища (III степен професионална квалификация) ¹	-	-	-	-	-
Професионални гимназии (III степен професионална квалификация)	91	77	80	79	82
Професионални колежи с прием след средно образование	-	-	-	-	-
Професионални гимназии и професионални училища (II степен професионална квалификация)	84	92	67	66	117
Професионални училища след VI и VII клас (I степен професионална квалификация)	-	-	-	-	-
Професионални училища след VIII клас (I степен професионална квалификация)	-	-	-	-	-
Колежи	-	-	-	-	-
Университети и специализирани висши училища ²	-	-	-	-	-

Източник: НСИ.2017 г

Сградният фонд на училищата в по-голямата си част е в добро състояние и се поддържа с ежегодни текущи ремонти. Състоянието на материалната база е :

- ОУ гр.Садово - нова сграда и ново оборудване от 15.09.2014 г.;
- ОУ с.Чешнегирово , с. Болярци и с. Поповица - ремонтирани по проект за енергийн ефективност по ОП"Регионално развитие" – външни изолации, парно отопление (с.Чешнегирово и с. Болярци) , покрив – с. Поповица , тавани и ново осветление и други.
- ОУ с. Караджово - изцяло ремонтирано по проект на Социалния инвестиционен фонд - 2006 -2007 г., нов физкултурен салон.
- ОУ с. Катунница- сменена дограма и външна изолация по проект "Красива България", нов физкултурен салон.
- ОУ с. Богданица- сменена дограма , парно отопление на дърва и въглища. В момента се кандидатства за ремонт по Националния доверителен екофонд.

Броя на отпаднали ученици от общинските училища е 46.

На територията на общината се намира професионална гимназия – ССГ гр.Содово, но няма висши учебни заведения .

Средните училища са три категории: общински, държавни и частни. През 2012/2013г. тези училища завършват 1 426 ученици, което е със 4,3% повече от

2010/2011г. Макар и покриващи икономическия профил на района, много е трудно да се направи оценка за професионалната реализация на тези специалности, поради отсъствие на система за обратна връзка и съществуването на "сива" икономика.

Таблица 35. Училища, паралелки, учители, учащи и завършили в общообразователни и специални училища през учебната 2016/2017 година по статистически зони, статистически райони, области и общини

Статистически зони Статистически райони Области Общини	Училища	I - IV клас				V - VIII клас				
		паралелки	учители	учащи		паралелки	учители	Учащи		завършили
				общо	в т.ч. жени			общо	в т.ч. жени	
Садово	7	31	39	604	285	31	49	624	288	97

Източник: НСИ.2017 г

Анализът на данните за броя на родените деца в община Садово за периода 2001г. до 2016г. дава основание за съхраняване на съществуващата мрежа от учебни заведения в непроменен вид. Относително устойчив се очаква да бъде и броят на формираните паралелки.

Проблем са училищата в селата. От една страна, в тях се учат предимно деца от семейства с нисък социален статус, от друга – качеството на обучението е изключително ниско.

Физическото състояние на сградния фонд в преобладаващите случаи е сравнително добро. През последните четири години с финансовата подкрепа на ЕФРР чрез ОПРР, а и със средства от националния бюджет е подобрена материално техническата база и са внедрени мерки за повишаване на енергийната ефективност в училища и детски градини в редица общини.

Учебните и детски заведения в община Садово са обезпечени с правоспособни преподаватели. От заетите 163 учители и директори с:

Висше образование - 123 / магистър и бакалавър/;

Полувисше образование - 40 / професионален бакалавър/;

Професионално – квалификационна степен /ПКС/ - 20.

Пътуващи учители – 119 , което представлява 69,01% от заетите преподаватели.

ИЗВОДИ И ОБОБЩЕНИЯ

- Предоставянето на образователни услуги и осигуреността с образование са на нива, близки до средните показатели за страната.
- Относителният дял на завършилите основно и средно образование е със стойности надвишаващи средните за страната.

3.4. Здравеопазване

При условията на реформа в здравеопазването и децентрализация на осъществяването на първичната медицинска помощ, наличието на общо практикуващи лекари и стоматолози в различните населени места на територията на община Садово гарантира достъпната и качествена медицинска помощ на задължително здравно осигурените лица.

Във всички населени места на община Садово има здравни участъци с лекарски и стоматологични кабинети. Населението се обслужва от 9 бр. лекари на индивидуални практики и 10бр. лекари по дентална медицина. В гр. Садово има разкрита 1 бр. лаборатория, но в момента не функционира.

Таблица 36: Лечебни и здравни заведения и медицински кадри

Показател	2016 г.
Лечебни и здравни заведения	
Болнични заведения - общо	0
многопрофилни болници	0
специализирани болници	0
Медицински кадри към 31.12.	
Лекари - общо	16
в т.ч. Общопрактикуващи	16
Лекари по дентална медицина	13
Медицински специалисти по здравни грижи	1
Детски ясли и деца в детските ясли	
Детски ясли - общо	

Източник: НСИ.2017 г

На територията на община Садово към 2016г. са сключени договори с 17 общопрактикуващи лекари и 16 договора с лекари по дентална медицина. Лекарите имат договори със Здравната осигурителна каса. На територията на общината няма групови лекарски практики и групови практики на стоматолози, амбулатории за специализирана медицинска помощ и медицински центрове. Няма болнична помощ под никаква форма.

Спешните случаи след 19.00 часа се обслужват от частна спешна помощ от Асеновград и Пловдив.

Сградният фонд се стопанисва от наемателите - общо практикуващите лекари и стоматолози. Направени са ремонти на сградите в: гр. Садково – направена рампа за инвалиди. Ремонт на помещенията не е извършен; с. Ахматово – старото кметство е основно ремонтирано за здравна служба – първи етаж; с. Богданица – две стаи от читалищния дом са ремонтирани основно за здравна служба; с. Моминско – извършен ремонт на покрива и боядисване на помещенията; с. Поповица – извършен частичен ремонт на фоеето; с. Селци – извършен ремонт - сменена дограма, плочки и боядисване; с. Чешнигирово – извършен ремонт - сменена дограма и боядисване.

Стоматологичен кабинет няма единствено в с. Ахматово. В с. Богданица и в с. Селци практиката е една и обслужването се осъществява от един стоматолог по график.

Общината е обезпечена с медицински кадри.

Високият ръст на безработицата в общината, особено сред малцинствените групи в селата води до здравна неосигуреност на голяма част от населението.

Специализираната доболнична, спешна и болнична дейност са затруднени, поради липсата на такива медицински звена и услуги за всичките селища на територията на общината.

Прогноза 2017– 2020 г.

Развитието на здравната помощ може да протече в няколко посоки :

- Подобряване условията на работа на общопрактикуващите лекари и специалисти;
- Да се развие специализираната доболнична, спешна и болнична дейност, и да се създадат такива медицински звена и услуги за всичките селища на територията на общината;
- Използване на свободното движение на пациенти в Европейския съюз.

Изводи и обобщения

▪ Съществуващата вътрешнорегионална диспропорция по отношение на здравната помощ налага прилагането на по-целенасочена политика за развитие на здравната инфраструктура и по - ясно очертаване на населените места, за които достъпът до обща и специализирана здравна помощ е затруднен.

3.5. Социални въпроси

Социалните услуги се разглеждат в общия социален контекст на политиките и мерките за социално включване на уязвимите общности и групи от населението в общината. Обобщените изводи от анализа на ситуацията и събраните конкретни данни са на основа на Общинската стратегия за развитие на социалните услуги в община Садово (2011-2015). Анализът на ситуацията и оценката на потребностите идентифицира основните проблеми и формулира основните въпроси, които се отнасят до състоянието и развитието на социалните услуги на територията на община Садово. В резултат от проучването са очертани основните фактори, които формират рисковите групи, нуждаещи се от социални услуги, както и причините, пораждащи конкретната ситуация на неравнопоставеност на уязвимите групи от населението, на основата на социално-икономически и други неблагоприятия.

При анализа на социо - демографската и икономическа картина на община Садово се открояват основните фактори, които в съчетание с други фактори създават рисковете от социално изключване на индивидите, формират рискови групи деца, лица, семейства в неравностойно положение и стари хора, нуждаещи се от подкрепа и социални услуги.

Характеристика на рисковите групи в община Садово:

- *Деца в риск от отпадане/отпаднали от училище* - запазва се тенденцията за относително висок дял на учениците, отпадащи или застрашени от отпадане от училище. Основните фактори, които оказват влияние върху отпадането на децата от училище са лошо икономическо състояние на семейството, в което детето живее и придържането към определени културни стереотипи, особено когато семейството живее в компактна група сред представители на собствения етнос. Етническата принадлежност проявява влиянието си върху отпадането от училище както чрез икономически мотиви за напускане, така и чрез т.нар. семейни причини (ранни бракове, непълни семейства и др.).

Таблица 37: Брой отпаднали ученици

	2015/2016
Деца, отпаднали от училище	46
Деца в училищна възраст, необхванати от образователната с-ма	16

Източник: НСИ.2017 г

Необходимо е за целевата група да се доразвият част от вече наличните в общината социални услуги, които да повлияят или отстранят причините и факторите определящи за попадането на деца в тази група.

- **Деца, в риск от изоставяне в специализирани институции** - Броя на децата от общината в институции е 79 към тази година. Нужни са мерки и услуги в общността за интегриране на децата, работа със семейството за развиване на родителски капацитет, информиране и консултиране, застъпничество за намиране на доходи. Процесът на реинтеграция изисква създаване на база данни за всеки случай на дете от общината и изготвяне на план реинтеграция с разпределени съвместни отговорности на СИ, ОЗД и доставчика на услуги в общността. При необходимост трябва да има възможност за мобилна експертна намеса от областта.

- **Деца с увреждания** - тази група обхваща 56 децата с различна по вид и степен на увреждания от системата на социалното подпомагане и услуги и 45 със СОП. С 3 ресурсни учители се работи само в 4 училища - в ОУ с. Богданица и с. Поповица и по съвместителство покриват потребностите на ученици от ОУ с.Чешнегирово и ОУ с.Караджово. Установени са потребности на 67 деца от всички населени места за логопедични корекции. Най-много са децата с увреждания в селата Болярци - 15 и Чешнегирово- 11. С над 70% намалена възможност за социална адаптация са 35 ,като 20 се нуждаят от непрекъснати грижи и чужда помощ. Родителите определят като най-необходими – осигуряване на адекватно лечение, транспортен достъп до здравни и социални услуги, диференциране на услугите според вида и степента на увреждане, осигуряване на дневна и почасова грижа, увеличен достъп до образование чрез подходящи форми на образование, създаване на условия за интеграция сред връстници.

- **Лица с различна степен на увреждане и намалена работоспособност** – са 1244, което е 11% от пълнолетното население. Сериозен е броят на лицата със сензорни увреждания – 359. С психични заболявания са 65, а с умствена изостаналост 23. С множествени увреждания са 5 лица. Само 4 лица са настанени в СИ. Няма изградена система за подкрепа и обгрижване на такива лица. В общината няма институции в помощ на тия лица. Необходими според близки и кметовете на населените места са програми за лични асистенти, домашни помощници или домашен социален патронаж.

- Уязвима група в тежко състояние са и 58 **самотни възрастни** – изключително затруднен достъп до здравни и социални услуги, дефицит на помощ в домакинството и услуги за отстраняване на дребни битови проблеми, липса на междуселищен транспорт,

особено в малките села, отдалечени от общинския център и градовете Асеновград и Пловдив.

Център за обществена подкрепа – Община Садово е с щат директор, психолог и 4 социални работници.

Съществува необходимост от повишаване на квалификацията, професионалния опит и уменията на екипа, предоставящ социални услуги в общността по отношение на специализирано обучение на персонала, профилиране и стимулиране на работата в екип и работата в мултидисциплинарни екипи.

Сериозен проблем е дефицита от човешки ресурси от квалифицирани социални работници, психолози и терапевти за директното предоставяне на социалните услуги в общността.

Доставчикът на социални услуги се нуждае от повишаване на професионалните компетенции, свързани с прилагане на иновативни практики за повишаване на качеството и ефективността на предоставяните услуги, както и с въвеждане на механизми за ефективна оценка на положения труд, съобразени със спецификата на различните дейности по предоставяне на социалните услуги и обвързване на възнагражденията на служителите с реалната работа по обслужване на клиентите. Съществува потребност от обучение и създаване на екип от професионалисти от ЦОП, общинска администрация и ДСП за разработване и управление на проекти в социалната сфера.

Социалните работници предоставящи директно социалните услуги в ЦОП имат потребност от обогатяване на знанията и опита за ефективна работа по случай, индивидуализиране на оценката на потребностите на клиента, осигуряване на активното участие на клиента в процеса на работата по удовлетворяване на неговите потребности, необходимост от методическа подкрепа по отношение на осъществяване на адекватен подбор на специфичните дейности, свързани с предоставянето на социалната услуга, оценка на въздействието, документиране на добрите практики в работата по случай.

За ефективната работа на ЦОП по предоставяне на социални услуги в общността е необходимо допълване на екипа с психолог, фамилен терапевт и логопед.

ИЗВОДИ И ОБОБЩЕНИЯ

- Налице е по-голяма динамика в развитието на социалните услуги, предоставяни в общността. Това е отчетлив индикатор за резултатите от провежданата политика на деинституционализация и доближаване на социалното обслужване до обичайната домашна среда на клиентите.

3.6. Култура

На територията на община Садово функционират 12 читалища. Всички те са вписани в регистъра на Министерството на културата и ежегодно участват при разпределяне на годишната субсидия от държавния бюджет. На всички читалища е предоставен сграден фонд за безвъзмездно ползване, който е общинска собственост.

Основните характеристики на читалищата са като традиционни самоуправляващи се български културно – просветни сдружения в населените места , които изпълняват и държавни културно – просветни функции.

На територията на община Садово има три библиотеки, които са одобрени и успешно реализират дейността си по програма „ Глобални библиотеки – България „ :

- Читалищни библиотеки при НЧ „ Просвета – 1898 г . „ с. Катунца – етап 2009г.
- Читалищна библиотека при НЧ „ Христо Смирненски – 1925 г. „ гр. Садово – етап 2010г.
- Читалищна библиотека при НЧ „ Пробуда – 1908 г.“ с.Поповица – етап 2011г.

Компютърни зали в читалищата се ползват пълноценно от хора с различна възраст . Потребители, ползвали компютър в библиотеката за 2012г. са общо 539 човека от общината. В помощ на библиотеките се включват и доброволци с безвъзмезден труд.

Въпреки финансовите трудности, община Садово успява да запази, съхрани и развие читалищата като самобитни културни институции, които дават тон на обществения живот и в най - малките населени места. Културният календарен план на читалищата е все по - разнообразен и богат . Традиционно се организират събори на населените места, тържествено се отбелязва националният празник на България – 3 март, честват се кръгли годишнини и юбилеи, деня на детето – 1 юни, всички големи християнски празници .

Художествената самодейност в общината се развива динамично, обхваща хора от всички възрастови групи и е изключително разнообразна по форми – певчески групи, танцови състави, индивидуални изпълнители, групи за възстановка на празници и обичаи, за изучаване на различни занаяти, художествено слово, школи, кръжоци и изучаване на бойни спортове.

Всички традиционни общински празници се организират и провеждат с активното участие на самодейците в община Салово :

- Празник на фъстъка;
- Преглед на художествената самодейност;
- 24 май - ден на българската просвета и култура и празник на община Садово.

Десет от читалищата са имали изяви на регионално равнище, а осем читалища – Болярци, Караджово, Катунца, Милево, Поповица, Садово, Селци и Чешнегирово, са взели участие в редица Национални събори, както и Международни провеждани на територията на страната . Отличени са с медали – златни и сребърни , лауреатски звания, грамоти и дипломи.

Наука и образование

Институт по растителни генетични ресурси „Константин Малков“ - основан през 1902 г. Национален център по интродукция и съхранение на растителни генетични ресурси. Тук се намира Националната семенна генна банка, в която се съхраняват над 60 000 образци от местни и интродуцирани растения. Институтът е част от международната система за генетични ресурси.

Селскостопанска гимназия - основана през 1883 г. Една от най-старите професионални гимназии в България, поставила началото на земеделското образование.

Основно училище "Гео Милев" - основано през 1876 г. като килийно училище от Марин Ст. Йовчев и поп Георги в къщата на Цветил Боев.

Личности

Вацлав Стрибърни (1853-1933) - известен ботаник с чешки произход, работил в Земеделското училище на Садово по покана на българското правителство (през 1883). Има съществен принос в изучаването на българската флора и много ендемични видове са наречени на негово име. Той е и човекът, въвел ягодите като земеделска култура в България.

Константин Малков (1873-1908) - агроном, основател на Института по растителни генетични ресурси (през 1902 г. - Земеделска опитна станция) и основоположник на опитното дело в България, на опазването на местните растителни ресурси и на интродукцията на нови култури. Особено ценни са проучванията му върху болестите при растенията. Погребан е в двора на института, на мястото на опитното му поле.

3.7. Историческо и етнографско наследство

Културното наследство в даден регион е неповторимата комбинация от традиции, ценности и вярвания, фолклор, занаяти и технологии, кухня, произведения на изящни и приложни изкуства, сгради. Обектите на културното наследство са археологически, исторически, архитектурни, етнографски обекти и комплекси, художествени културни ценности, културен пейзаж, нематериални съкровища като занаятчийски технологии, обичаи, вярвания, песенен, танцов, музикален, приказен фолклор.

В района на община Садово е налице характерно за тази част от страната културно и историческа наследство. На 2 км югозападно от Садово има останки от праисторическо селище. Не са малко и тракийските селищни могили. В селищната система на общината е открит един от най-красивите седящи глинени идоли в българска национална съкровищница, сега съхраняван във Виенския исторически музей. Характерни за региона са уникалните находища на местна сива тракийска керамика. Богато е историческото наследство от римско време. Интерес представлява църквата „Свети Никола” в с.Катуница, построена през 1834г. и обявена за паметник на културата през 1972г. и етнографския музей в с.Болярци.

3.8. Спорт

На територията на община Садово се намират футболните клубове на гр. Садово – ФК „Садово” ; с.Болярци – ФК „Спартак” ; с.Катуница – ФК „Тракиец” ;

с.Чешнегирово – ФК „Ботев” ; с.Поповица – ФК „Поповица” и с.Милево – ФК „Марица”.

В почти всички селища има футболни игрища, но липсата на средства за тяхната поддръжка и цялостното им negliжиране са довели до невъзможност за пълноценното им използване и непривлекателен за инвестиционни интереси вид.

В общинския град се намира спортния клуб по стрелба с лък и тенис на маса - СОМСК „Тракиец” и клуба по карате – ОСК „Гладиатор”.

Наличната спортна база на територията на общината е изключително недостатъчна. В изключително добро състояние е спортната база и плувния басейн в с. Катуница.

Детски и спортни кътове има в парковете на всички населени места, но се нуждаят от обновяване. Само в град Садово има два детски и един спортен кът, които са ремонтирани.

Необходимо е изграждане на нови спортни площадки и футболни игрища.

Освен в с.Катуница, където има изграден плуven басейн, на територията на общината няма алтернативни възможности за спортуване.

Няма създадени условия за туризъм.

Има дадености за екологичен, ловен и културен туризъм. Съществуват реални предпоставки за създаване на атрактивни форми на селски туризъм, свързани с развитието на лозаро - винарството и занаятчийството. Няма леглова база и организирани туристически дестинации.

4. Инфраструктурно развитие, свързаност и достъпност на територията

4.1. Техническа инфраструктура

Общински пътища – община Садово:

Пътна мрежа

Община Садово има утвърдени общинска транспортна схема и част от областната транспортна схема. Общинската транспортна схема е изготвена в две направления които обслужват населените места – едната линия да обслужва с. Катунца, с. Караджово, с. Моминско, с. Кочево, с. Чешнигирово и гр. Садово, а другата линия да обслужва останалите населени места с. Милево, с. Поповица, с. Ахматово, с. Селци, с. Богданица, с. Болярци, с. Кочево и гр. Садово.

Областната транспортна схема има маршрутни разписания които да свързват общината с гр. Асеновград и гр. Пловдив.

За областната и общинска транспортни схеми предстои да се насрочи провеждане на конкурс и определяна на превозвач по маршрутите.

Съгласно Закона за пътищата, пътищата в страната са републикански, общински и местни. Общата дължина на републиканските пътища на територията на община Садово е 85,36 км, включваща следното разпределение:

Първокласни пътища- път I – 8 – 21.500 км.;

Второкласни пътища – път II – 66 – 5.836 км.;

Третокласни пътища-III – 804 – 14.000 км. и III – 8006 – 8.650 км.;

Четвъртокласната пътна мрежа в общината е 36.050 км.

Съществува добре развита шосейна мрежа между отделните селища на общината и добра комуникация с останалите общини от Пловдивска област.

Дължината на уличната мрежа в населените места на общината е 188,3 км, от които с асфалтово покритие са 100,2 км, баластрирани са 32 км и без настилка са 56,1 км.

Над 50% от асфалтираните улици са с компрометирано покритие и се нуждаят от рехабилитация.

Железопътна инфраструктура

През територията на община Садово преминава I – ва главна ЖП. линия Калотина – София – Пловдив – Свиленград. Обслужването на линията на територията

на общината става чрез : ЖП спирка Садово, ЖП гара Катуница, ЖП гара Поповица и ЖП гара Чешнегирова. Изградена е и новата високоскоростна линия София – Пловдив – Свиленград.

ИЗВОДИ И ОБОБЩЕНИЯ

- Териториалното развитие на пътната мрежа определя възможностите за транспортен достъп на населението до центровете, предлагащи определен тип услуги (административни, здравни, образователни, културни и др.). В община Садово над 80% от населението има достъп до такива услуги в рамките на 90 минути.
- Връзките на малките градове и селата с големите градски центрове са затруднени поради лошото експлоатационно състояние на пътищата вследствие недостиг на финансови ресурси за ремонт и реконструкция. Такива населени места не са привлекателни за инвеститорите и за населението, тъй като достъпът до здравни услуги и образование е зависим от транспортния фактор.

Водоснабдителна мрежа и водопровод

Съществуващи ВиК мрежи и съоръжения , хидромелиорации

Водоизточници

Гр.Садово и с.Чешнегирова – Водоснабдяване от 2 бр. сондажни кладенци в землището на с. Чешнегирова с проектен дебит 50.0 л/сек;

с.Болярци – Водоснабдяване от 2 бр. , сондажни кладенци в землището на с. Болярци с проектен дебит 12.0л/сек;

с.Катуница – Водоснабдяване от 1бр. сондажен кладенец в землището на с. Катуница с проектен дебит 18.0 л/сек;

Водоснабдителна група с. *Поповица* , с. *Селци* и с. *Ахматово* – Водоснабдяване от 4бр. сондажни кладенци в землището на с. Ахматово с проектен дебит 36.0 л/сек;

с.Богданица – Водоснабдяване от група – 40 – те извора;

с.Кочево и *с.Караджово* – Водоснабдяване от 1бр. сондажен кладенец в землището на с. Краджовос проектен дебит 12.0 л/сек;

с.Милево – Водоснабдяване от 1бр. сондажен кладенец в землището на с. Рибница с проектен дебит 12.5 л/сек;

с.Моминско – Водоснабдяване от язовир Моминско – Водна кула с. Болярци с проектен дебит 6.0 л/сек;

Водоснабдителни мрежи

За всички населени места довеждащите магистрални водопроводи и вътрешно кварталните мрежи са строени през 60-70-те години на миналия век от етернитови тръби, които са силно амортизирани и морално остаряли. Наложителна е подмяна. Дължината на изградената водопроводна мрежа за всички населени места на територията на общината е около 115.0 км – 85.0 % от цялата улична мрежа. Изпълнено е част от «Допълнително водоснабдяване на група Поповица». Завършването и реализирането на целия проект ще подобри качеството на водоподаването за трите села. Наложително е извършване на проучвания за нов самостоятелен водоизточник с. Моминско. Средно водопотребление 112.0 л/жител/ден. Подадените количества са значително по – големи. Формират се загуби до 52 %, вследствие течове от амортизирани етернитови тръби. Необходимото е планово поетапно да се подменят довеждащите магистрални и вътрешно квартални водопроводни мрежи с тръби от нови тип – PE – HD.

Канализационни мрежи и пречистване

На територията на община Садово има само едно село – Кочево с 95 % изградена селищна канализационна мрежа, готов проект и сключен договор за изграждане на ПСОВ през 2014-2015г.

Съществуват частично изградени канализационни мрежи в :

с.Катуница – 10 % изграденост с готов проект за цялостно изграждане и насочване за пречистване на ПСОВ гр. Пловдив заедно с отпадъчните води от с. Ягодово. Около 2.0 км от канализацията – в центъра на селището е предадена на В и К – Пловдив за поддръжка.

гр.Садово – 2.25 % изграденост основно в центъра на града, канализацията се ползва от населението, без да е предадена В и К – Пловдив за поддръжка.

с.Чешнигирово – 1.8 км изградена канализация – без кадастър, без да е предадена на В и К Пловдив за поддръжка. Във всички населени места се ползват септични ями и попивни кладенци. Наложително е поетапно изграждане на селищни канализационни мрежи и малки модулни или групови ПСОВ.

Хидромелиорации

Строените през миналия век напоителни системи Поповица, Главен напоителен канал с. Болярци и малките микроязовири са неподдържани, остарели и в окаяно

състояние. Необходими са сериозни инвестиции за възстановяване на тези мрежи и съоръжения като се има предвид, че община Садово е традиционно силен земеделски район.

Управление на отпадъци

Депонирането е основен метод за обезвреждане на битови, строителни и производствени отпадъци на територията на общината.

Сметосъбирането и сметоизвозването се извършва от кметовете на населените места с работници по НП "ОСПОЗ", а жителите сами извършват извозването на отпадъци от селското стопанство. Като краен резултат се създават голям брой сметища – дванадесет определени със заповед на кмета на общината.

Обхванатото население от организирано сметосъбиране и сметоизвозване е в цялата община и са включени всички населени места. Битовите отпадъци се образуват от ежедневната битова дейност на населението в община Садово. Към смесените битови отпадъци се причисляват отпадъците от домакинствата на населените места, които не са разделно събирани. Към тях се включват и отпадъците от търговските и административните учреждения, училищата, търговските, промишлените и туристическите обекти. Предварителното третиране на битовите отпадъци обикновено е свързано с намаляването на техния обем и се извършва в претоварени станции извън територията на община Садово.

Таблица 38: Генериране на битови отпадъци в селищата на община Садово към 2016 г.

№ По Ред	Землище	Отпадъци в тона
1.	Ахматово	53,24
2.	Богданица	142,73
3.	Болярци	540,20
4.	Караджово	334,99
5.	Катуница	860,74
6.	Кочево	191,55
7.	Милево	377,48
8.	Моминско	122,52
9.	Поповица	453,33
10.	Садово	985,88
11.	Селци	128,85
12.	Чешнегирово	422,51
	Разделно събрани	29,00
	Общо:	4614,02

Източник: Община Садово

Общината е една от общините в България с точна статистика на образуване и третиране на отпадъците. Според тази статистика на територията на Общината се образуват твърди битови, промишлени, градински и строителни отпадъци, като към 31.12.2016 г. са образувани следните количества отпадъци:

Таблица 39: Структура на битовите отпадъци към 31.12.2016 г :

Битови отпадъци	Количество, %
Органични кухненски / биоразградими	32,97
Хартия	5,87
Картон	3,79
Пластмаса	8,28
Стъкло	2,37
Текстил	2,42
Гума	0,32
Кожа	0,55
Градински	32,18
Дърво	6,5
Метални отпадъци	1,9
Инертни	2,94
Опасни	0
Други	0

Източник: Община Садово

На територията на община Садово няма функциониращи сметища. Видовете отпадъци на общината се транспортират и се депонират на Регионален център за обезвреждане на ТБО гр. Асеновград и на Регионалното депо за ТБО в с. Шишманци община Раковски. На територията на общината няма складове за пестициди.

Таблица 40: Събиране по видове отпадъци от системите за организирано сметосъбиране 31.12.2016 г :

Име на отпадъка	Събрани отпадъци, (тона)
Организирано събиране на смесени битови отпадъци	
Смесени битови отпадъци	3730
Отпадъци от почистването на улиците	510
Битови отпадъци неупоменати другаде	344
Разделно събиране на отпадъци от опаковки	
Смесени опаковки	21
Стъклени опаковки	8
Общо:	4614,02

Източник: Община Садово

През последните години се наблюдава постоянна тенденция към все по пълно покриване на разходите за управление на отпадъците от приходите от такса „смет“. За съжаление обаче възможностите на населението и на общинския бюджет не позволяват заделянето на необходимите средства за инвестиции в сметоизвозваща техника и съдове за смет, които са значително амортизирани.

Общината е намерила решение на проблема с отпадъците като е организираща събирането и извозването на твърдите битови отпадъци в цялата община, разделно събиране на отпадъците, техническо осигуряване на сметосъбирането и сметоизвозването, намаляване обема на отпадъците още в мястото на тяхното продуциране. Общинското ръководство ще продължи да полага усилия за да запази водещото място на общината при оказването на услуги на населението свързани с управлението на отпадъците като специално внимание ще бъде насочено към все по-пълно привличане на обществеността в този процес.

4.2. Урбанизация

Към Община Садово спадат следните селища: гр. Садово, с. Болярци, с. Богданица, с. Селци, с. Поповица, с. Ахматово, с. Милево, Чешнегирово, с. Кочево, с. Караджово, с. Моминско и с. Катунца. Като 16,76 % от населението на Общината живее в град Садово, а в селата е 83,24%.

Пловдивска област е с територия от 5 962 кв.м., Територията на община Садово 192.58 кв.км е 3,23 % от територията на Пловдивска област.

Средната гъстота на населението в областта към 31.12.2016 година е 114,58 души на кв.км, а на община Садово е 76,7.

Преобладаващия вид на жилищата в административния център и селата в община Садово са еднофамилни къщи. Това се определя от факта, че в повечето случаи в жилищата живеят повече от едно поколение.

Таблица 41: Жилищен фонд в община Садово

Показател	Мерна единица	2011	2012	2013	2014	2015
Жилищен фонд						
Жилищни сгради	Брой	6 037	6 039	6 040	6 044	6 047
<i>По материал на външните стени на сградата</i>						
стоманобетонни и панелни	Брой	140	142	143	147	147
тухлени	Брой	4 263	4 263	4 263	4 263	4 266
други	Брой	1 634	1 634	1 634	1 634	1 634
Жилища	Брой	6 517	6 520	6 521	6 526	6 529
<i>По брой на стаите</i>						
едностаини	Брой	306	306	306	306	306
двустаини	Брой	1 474	1 474	1 474	1 475	1 475
тристаини	Брой	1 829	1 829	1 829	1 833	1 834
четиристаини	Брой	1 300	1 302	1 302	1 302	1 303
петстаини	Брой	791	792	792	792	792
с шест и повече стаи	Брой	817	817	818	818	819
Ползна площ	кв. м	500 618	500 964	501 176	501 642	502 019

жилищна	кв. м	390 405	390 653	390 835	391 136	391 384
спомогателна	кв. м	73 267	73 325	73 345	73 466	73 544
площ на кухни	кв. м	36 946	36 986	36 996	37 040	37 091
Введени в експлоатация новопостроени жилищни сгради и жилища						
Сгради	Брой	3	2	1	4	3
Жилища	Брой	3	3	1	5	3
Полезна площ	кв. м	305	346	212	466	377
в т.ч. жилищна	кв. м	205	248	182	301	248

Източник: НСИ

От данните в таблицата е видно, че населението на общината не е силно урбанизирано и няма такава тенденция.

Към 2015 год. в общината има построени 6 047 жилища със средната възраст в диапазона 30-59 год. Строителството е ниско с преобладаващи еднофамилни къщи. Жилищната площ на човек от населението е 18,43кв.м, при средна за областта 18,14 кв.м.

Голяма част от ромските квартали на територията на общината са построени на терени извън регулация. Нивото на изграденост на техническата инфраструктура в тези квартали е много ниско. В обитаваните от ромското население сгради, жилищната площ е под критичния минимум.

През последните години силно влияние върху градоустройственото развитие на община Садово оказаха новите обществено - икономически условия и законова уредба. На лице е необходимост от актуализиране на Подробните устройствени планове на съставните населени места от общината. Някои от тях са много стари и към момента информацията, която съдържат не отговаря на действителността. ПУП конкретизират устройството и застрояването на териториите на населените места и землищата им. Те са задължителни за инвестиционното проектиране.

5. Екологично състояние и рискове

Състоянието на околната среда в община Садово е пряко свързано с урбанизацията на територията, използването на ресурсите ѝ, развитието на промишлеността, дългогодишните дейности в селското и горското стопанство, степента на влаганите инвестиции в инфраструктурата и пречистването на отпадъчните води.

Контролът върху състоянието на околната среда се провежда по компоненти на средата и фактори в съответствие с поредицата от специализирани закони за

управление на околната среда, приети през последните години за обличаване със законодателството на ЕС.

5.1. Качество на атмосферния въздух

Оценката на качеството на атмосферния въздух (КАВ) се извършва за основните контролирани показатели - прах, фини прахови частици (ФПЧ), серен диоксид, азотен диоксид, тежки метали, както и за други специфични замърсители, съгласно Закона за чистотата на атмосферния въздух.

Съществен принос към наднормените нива на ФПЧ10 имат: широкото използване на твърди горива (дърва и въглища) за битово отопление (48%), неблагоустроените селищни територии, неподдържането на уличната мрежа, топлоелектрическите централи, промишлените инсталации и транспорта. Допълнителен принос към замърсяването на атмосферния въздух с прахови частици оказва и влиянието на неблагоприятните климатични условия в страната като слабо разреждане на локално емитираните замърсители в резултат на ниски скорости на вятъра (под 1,5 м/сек.), както и продължителни засушавания.

Допълнителен принос за замърсяването на въздуха има интензивния поток от пътни транспортни средства, преминаващи по първокласен път Е – 80 и експлоатацията на парните централи на отделните предприятия на територията на общината;

Територията на общината не е източник на озоннарушаващи вещества.

През последните години не са правени измервания на въздуха за замърсявания. Контролът за качеството на атмосферния въздух на територията на РИОСВ. Пловдив се осъществява от Автоматична измерванетлна станция АИС, разположена в гр. София. Доклади за атмосферния въздух са налични на страницата на РИОСВ.

Качество на атмосферния въздух: Контролираните обекти са 12. В общината се наблюдава реализация на инвестиционни намерения, предвиждащи изграждане на оранжерийни комплекси, потенциални източници на вредни вещества в атмосферния въздух. На този етап използваните топлоенергийни източници към оранжерийните комплекси работят предимно на въглища. Инсталираната топлинна мощност е под 500 kW и нормативно операторите нямат задължение да извършват измервания.

На територията на общината е разположен един обект, който попада в обхвата на Директива 2010/75/Европейския парламент и Съвета относно емисиите от промишлеността (комплексно предотвратяване и контрол на замърсяването) – Инсталация за производство на дехидратиран спирт, с. Катунца на „ВП Брандс

Интернешънъл— АД, гр. Пловдив. Провежданият собствен мониторинг на обекта показва спазване на определените в комплексното разрешително норми за допустими емисии на вредни вещества, изпускани в атмосферния въздух

5.2. Качество на водата

Замърсяването на повърхностните води на територията на община Садово е в резултат от зауствените в реките канализационни мрежи и производствени отпадъчни води. Допълнително замърсяване на повърхностните води се получава вследствие на неекологосъобразно извършване на стопански дейности (животновъдство) в селищата без канализационна мрежа.

Повърхностните и подземни води се замърсяват и от експлоатираните неорганизиранни сметища на територията на общината чрез атмосферните води, които се отичат към естествените водоизточници или се просмукват в подземните водни хоризонти и предизвикват значително, а в някои случаи и трайно замърсяване.

Общият обем на водните ресурси на територията на общината се характеризира с ярко изразени годишни колебания. За нуждите на населението и бизнеса се използват главно изворните водохващания – каптажи, като общият дебит на водоизточниците варира в доста широки граници.

Качество на водите:

„Булгафрост“ АД – с. Кочово – изградено и въведено в експлоатация е съоръжение за пречистване на битови отпадъчни води. Извършват собствени периодични измервания на отпадъчните води.

„Винпром Пещера“ АД – Пловдив, обект „Спиртна фабрика“, с. Катунца, община Садово. Изградена и въведена в редовна експлоатация е пречиствателна станция за производствени отпадъчни води. От септември за обекта е издадено КР. При направените контролни проверки след въвеждане на ЛПСОВ в експлоатация не е установено РИОСВ – Пловдив: Доклад за състоянието на околната среда през 2016 г. 66 превишаване на ИЕО. Отпадъчните води заустват в отводнителен канал, вливащ се река Марица.

„Куминяно фрут“ ООД през 2013 г. е въвежда в редовна експлоатация пречиствателна станция за пречистване на производствени и битови отпадъчни води на обект „Манипулационен пункт за преработка на плодове и зеленчуци“, с. Катунца. Отпадъчните води заустват в отводнителен канал, вливащ се река Марица. За констатирано нарушение на Закона за водите дружеството е санкционирано.

5.3. Почви

Извършените наблюдения в периода 2009-2012 г. позволяват да се направи заключение, че почвите в страната са в добро екологично състояние, както по отношение на запасеност с биогенни елементи/ органично вещество, така и по отношение замърсяване с тежки метали и металоиди. Няма регистрирани почвени замърсявания с устойчиви органични замърсители.

По отношение замърсяването с тежки метали се прави констатацията, че интензивността е силно намаляла в резултат преди всичко на силно ограничената производствена дейност. Това е тенденция проследявана през последните 20 г. В същото време се запазват замърсените територии спрямо 2012 г. /около 43 660 ha, което е 0.9% от земеделските земи въпреки, че стойностите на съдържанието на тежки метали в тези проблемни територии намалява.

Като цяло почвите в община Садово не са замърсени. Локално замърсяване се отчита в близост до Е – 80, свързано с отделяните от автомобилния транспорт емисии и твърди частици. Частично нарушаване на екологичните характеристики на почвите има в териториите граничещи с експлоатираните сметища.

5.4. Шум

Шумът не е сред основните екологични фактори, застрашаващи здравето на населението, тъй като няма надвишаване на пределно допустимите норми. В общината не съществуват и сериозни предпоставки за шумово замърсяване. В град Садово няма вътрешноградски транспорт, а общинските автобуси отслужват околните населени места. Някои човешки дейности в сферата на услугите също са източник на шум и създават дискомфорт у живеещите около източника.

Основните източници на шум са свързани с транзитно преминаващ автомобилен транспорт. Натоварен от движението на превозни средства е преминаващия през територията автомобилен път по направление Пловдив – Свиленград (международен път Е80) и жп линията София – Истанбул.

На територията на населените места не са разположени големи промишлени предприятия, които да създават шумово натоварване. Превантивна мярка срещу нарастването на шумовите емисии е извършвания ремонт на пътните настилки в населените места, както и засаждането на трайни насаждения и храстови видове.

5.5. Радиационна обстановка

Няма данни в общината за промяна на нормалната радиационна обстановка.

5.6. ЗЕМЕТРЪСНА АКТИВНОСТ

Община Садово се намира в Маришката разломна зона. От процесите с внезапно действие за община Садово е характерна високата земетръсна активност, която се обуславя от силно разломената основа на Горнотракийската депресия, нейният клеткообразен строеж и движенията на земната кора, протичащи с различна скорост. Съгласно прогнозното сеизмично райониране на България, проучваният район попада в област с девета степен на сътресаемост за 1000 годишен период.

ИЗВОДИ И ОБОБЩЕНИЯ

- Община Садово е сред общините в страната, за които проблемите с околната среда, предизвикани от антропогенното въздействие, не изискват спешни и незабавни действия.
- Липсват ярко изразени екологични проблеми, замърсявания и увреждания на околната среда, застрашаващи човешкото здраве, което е предпоставка за високо качество на живот за жителите и посетителите на общината
- Приоритетните насоки за бъдещата работа в сферата на опазване на околната среда са решаването на проблемите с водоснабдяването, замърсяването на водите поради липсата на канализация и пречистване, обезвреждане на отпадъците от пестициди, решаване на проблемите със шума и атмосферното замърсяване от бита и транспорта в селищата през които преминава жп линията София – Истанбул и международният първокласен път Е 80 на територията на Община Садово.
- Друг значим аспект при формирането на бъдещата екологична политика на общината е оценка на очакваните промени в климата и влиянието им върху територията на община Садово, свързани най-вече с промяната в режима на температурите и валежите, загубата на биологично разнообразие, щетите върху селското и горското стопанство от засушавания, пожари и др., нарастването на честотата и интензитета на екстремните климатични събития, както и защитата на населението от природни бедствия. В тази връзка, при определяне на

политиката си за развитие, общинската администрация следва да отчете трите основни приоритета на Стратегията Европа 2020 в сферата на климатичните промени и енергията, а именно:

- намаляване на емисиите на парникови газове с 20 % (или дори с 30 %, ако бъдат изпълнени условията) спрямо 1990 г.;
 - добиване на 20 % от енергията от възобновяеми енергийни източници;
 - увеличаване на енергийната ефективност с 20 %.
- Налагането на забрана или намаляване до минимум отсичането на дървета във вододайните и изворни зони е важна задача стояща пред общинското ръководство и съответните власти;
 - Постепенното реструктуриране на горския фонд и нарастването на дела на широколистните видове е важна предпоставка за подобряване екологичното състояние и решаване на част от проблемите с недостига на вода.

SWOT – АНАЛИЗ

ПРИРОДНА СРЕДА И МЕСТОПОЛОЖЕНИЕ

СТОПАНСКИ СЕКТОР	
Силни страни Стимулатори на развитието	Слаби страни Ограничители на развитието
• Изградена транспортна и комуникационна инфраструктура; • Наличие на фирми с заявени намерения за технологично обновяване и увеличаване на производствата; • Близост до център с научен и изследователски потенциал; • Близост до функциониращ международен панаир като пазар на водещи технически постижения и средище за бизнес-срещи, контакти и обмяна на опит с над 40 международни и национални изложения, изграждащ бизнес партньорства и условия за нови пазари; • Предприети действия за привличане на инвестиции – български и чуждестранни; • Предпоставките за развитие, укрепване и разширяване на МСП и за създаване на нови; • Голям потенциал за пазар на плодове и зеленчуци;	• Недостатъчно създадени и функциониращи високотехнологични производства; • Нисък дял на иновации и ползването им във фирмите; • Разрушените съществували външнотърговски връзки и загуба на традиционни пазари; • Недостиг на инвестиционен капитал за обновяване и разширяване на производствата; • Изоставените, амортизирани производствени предприятия, непривлекателни за нови инвестиции; • Липсата на нови зони, устроени за инвестиции; • Остарялото оборудване и технологии; • Неразвито партньорство между фирмите от един бранш, между технологично свързани производства, между бизнеса, общината и нестопанския сектор; • Прекъснатите функционални връзки между образование-наука-производство и образователна система – трудов пазар; • Липсата на инвестиции в обучението на персонала на фирмите; • Несигурното енергозахранване; • Липсата на газификация за населението; • Несигурно водоснабдяване и високите загуби от водоразпределителната мрежа; • Липса на канализационна мрежа.

ЧОВЕШКИ РЕСУРСИ

Силни страни Стимулатори на развитието	Слаби страни Ограничители на развитието
• Нарастването на броя население с образование средно и над средното предполага знания и професионални умения; • Възможност за реализация и справяне с по-високите изисквания на бизнес – средата; • Съвременните технологии и оборудване; • Комуникациите и административното обслужване на населението. • Общината има силни традиции в духовната сфера; • Ценни традиции и фестивали • Наличието на редица мерки, разработени програми и опит по отношение на интеграцията на лицата от рисковите групи – малцинства, затворници, хора с увреждания, непълнолетни правонарушители и др. • Условия за подобряване на медицинското обслужване на отдалечени райони чрез подобряване на жизнения стандарт подобряване качеството на живот в селските райони; • Кадровото осигуряване в системата на образованието в общината и квалификацията на педагогическия персонал е на необходимото равнище,	• Възрастовата структура на населението се характеризира с висок дял на старите хора, и нисък дял на младите генерации. • Намаляването на броя на българското население /намаляващ механичен прираст/ и нарастване броя на населението, самоопределящо се за не българско (предполага се, че тази част от населението е най-проблемна по отношение на образование, здравеопазване, жилищно настаняване, безработица и социално интегриране) • Увеличената и ранна раждаемост предимно на ромското население – пациенти с много ниски доходи, образование и ниска здравна култура; • Липсата на подготвени хора с необходимите умения и недостатъчно квалифицираните кадри при разработване на качествени проекти за решаване на конкретни проблеми във всички сфери с цел осигуряване на необходимите за това средства; • Ниското ниво за работа с компютър и Интернет на преподавателите от основните училища; • Недостатъчната конкурентноспособност на малкия и среден бизнес; • Високият относителен дял на неквалифицираната работна ръка /в групата на безработните с основно и по-ниско образование мъжете са повече от половината/; • Слабата връзка от страна на работодателите с Бюрата по труда, което значително ограничава първичния трудов пазар; • Ниската трудова мобилност; • Липсата на ефикасни мерки за интеграция на ромското население по отношение на здравеопазване, образование и трудова заетост; • Амортизиран сграден фонд и медицинска апаратура и лошите

	условия на работа на медицинските специалисти, неотговарящи на европейските стандарти; • Недостатъчната здравна култура и поведение на пациентите; • Ниският жизнен стандарт при съществуващата тенденция за увеличаване на разходите за здравеопазване;
--	--

ТЕХНИЧЕСКА ИНФРАСТРУКТУРА, УРБАНИЗАЦИЯ И ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА

Силни страни Стимулатори на развитието	Слаби страни Ограничители на развитието
• Изградената техническа инфраструктура; • Наличието на летище в близост до Общината с възможност за реконструкция, разширяване и превръщането му в най-голямото карго летище за Югоизточна Европа; • Нормалното електроснабдяване на Общината; • Нормалното водоснабдяване с питейна вода на жителите на Общината; • Осигуреният достъп до Интернет; • Активният пазар на недвижими имоти, съпроводен с инвестиции; • Изградените производствени зони, разположени в благоприятните за това географски посоки; • Намаленото замърсяване на въздуха през последните години;	• Пътната мрежа в Общината е технически остаряла и има нужда от спешни ремонти; • Амортизирана водопроводна мрежа с висока аварийност и загуби; • Липсата на канализация; • Острият недостиг на финансов ресурс за съществуващата и за изграждане на нова техническа инфраструктура; • Ниската енергийна ефективност на обществените сгради; • Доставките на Интернет и кабелни телевизии са монополизирани и са с високи цени за потребителя; • Липсата на многофункционална спортна зала; • Недостигът от обекти за масов спорт и развлечения на открито; • Нарастване на отпадъци в Общината и намаляването на капацитета на депата за тяхното съхранение; • Инцидентно създадените нерегламентирани сметища; • Липсата на достатъчно поддържащи микроклимата зелени площи и зони в селата;

ВЪЗМОЖНОСТИ за	ЗАПЛАХИ от
• Общината отговаря на приоритети за финансиране от структурните фондове на ЕС • Съживяване на изоставените	• Политическа конюнктура; • Слабото взаимодействие между съседните общини по някои въпроси може да затрудни подобряването на

производствени зони чрез съвместните усилия на областната управа, общината и потенциални инвеститори;

техническата инфраструктура и привличането на инвестиции;

- Задържането на ниско ниво на общинските финансови ресурси с инвестиционно предназначение и за нуждите на устройственото планиране;
- Привлекателността на пазара на труда в ЕС, големите градове лишават общината от квалифицирана работна сила,
- Неблагоприятни демографски тенденции, регресивна възрастова структура ниска раждаемост;
- Висок процент на хора със средно или по-ниска степен на образование.
- Миграция на квалифицирани специалисти
- Концентриране на населението в по-големите села в общината;
- Висока безработица, нисък жизнен стандарт и ниски доходи;
- Остаряла инфраструктура – незадоволителни технически параметри и лошо състояние на пътищата, амортизирана водоснабдителна мрежа, не изградени канализационни и пречиствателни системи ниска енергийна ефективност;
- Икономическата активност е съсредоточена главно в общинския център и по големите села от общината;
- Липсват големи селища, които да играят ролята на опорни центрове на икономическото развитие на общината
- Използване на остарели технологии и амортизирани съоръжения, не пълноценно работещи фирми с ниска конкурентно способност;
- Малките фирми нямат сериозен принос в общинската икономика;
- Инфраструктурата в малките селища не привлича инвеститорски интерес
- Аграрният сектор е с висок дял, натурално земеделие.

ВЪЗМОЖНОСТИ

- ◆ Макроикономическа стабилизация;
- ◆ Създаване на пазар на земята;
- ◆ Кандидатстване по национални и международни програми, финансиращи дейности по развитието на инфраструктурата, благоустрояването и хигиенизирането на населените места и енергийна ефективност;
- ◆ Съхраняване и използване на биологичното разнообразие и екологичните и природни дадености;
- ◆ Прилагане на национални и регионални програми за трудова заетост;
- ◆ Подобряване на структурата на земеползване чрез земеустройствени и комасационни проекти в землищата, което заедно с пазара на земята ще създаде възможност за по-уедрено земеделие;
- ◆ Създаване на трайни насаждения с качествен посадъчен материал;
- ◆ Възстановяване и активно използване на напоителните системи;
- ◆ Изграждане на пазарна инфраструктура за пласмент на селскостопанската продукция;
- ◆ Създаване на система за научно и информационно обслужване на селскостопанските производители;
- ◆ Създаване на конкурентноспособни на международния пазар ферми в животновъдството;
- ◆ Стимулиране създаването на малки и средни предприятия за преработка на земеделска и животновъдна продукция;
- ◆ Развитие на търговията;
- ◆ Използване на Европейските програми за развитие на общинската и регионална инфраструктура;
- ◆ Разширяване на сътрудничеството и формите на взаимодействие с ИПО и бизнеса;
- ◆ Развитие на концесиите като форма за привличане на капитали;

ЗАПЛАХИ

- Да продължи влошаването на структурата на земеползване, раздробяването и изоставянето на обработваемата земя, поради липса на реален пазар на земеделската продукция;
- Неосигуряването на финансови средства за внедряване на нови технологии в пречистването и опазването на околната среда;
- Влошаване на състоянието на атмосферния въздух и шумовото замърсяване от магистрален път Е – 80, поради силно увеличение на дела на тежкотоварните МПС;
- Постепенно разрушаване на изключително ценни обекти на културното наследство и реална заплаха за унищожение на някои от тях или части от тях;
- Очакваната инвазия на китайския и европейския пазар ще застраши местните производители;
- Недостатъчно развити публично - частни партньорства;
- Задълбочаване на тенденцията на обособяване на малки затворени натурални земеделски стопанства, поради ограничени физически, технически и финансови възможности на частните стопани и липса на мотивация и икономически интерес за сдружаване;
- Съобразяване с изискванията и предизвикателствата на Европейския съюз.

СТРАТЕГИЯ ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА САДОВО

ВИЗИЯ ЗА РАЗВИТИЕ

Формулираната Визия за местно развитие е на база желанията, убежденията и стремежите на жителите на Община Садово. Тя обобщава устремеността на една общност към бъдещото и развитие. Бъдещето на техния живот и бъдещ живот на децата им.

Жителите на Общината виждат бъдещето си с висок жизнен стандарт. Те очакват да чувстват сигурност в живота си и този на децата си – в жилището, на работното място, на улицата и в училищата. Искат да имат добре устроена жизненна среда.

Визия:

«Просперираща община с модерна инфраструктура, модерно селско стопанство, преработвателна промишленост, спокойно място за живеене, чиста околна среда и възможности за развитие на младите хора»

СТРАТЕГИЧЕСКИ ЦЕЛИ ЗА РАЗВИТИЕ

Чрез визията си жителите на Общината очертават ясна картина на очакваното бъдеще. Постигането на това бъдеще предполага огромни усилия за мобилизиране на всички свои ресурси и привличане на външни инвестиции. Това предполага още подреденост в действията и следване на подходящи стратегии.

Общината може и следва да приложи стратегия основана на:

- Обвързване на силните страни на общината с възможностите от външната среда;
- С помощта на силните си страни да неутрализира слаба страна или заплаха;
- С помощта на успешни стратегии да свърже благоприятните възможности със слабата среда и да я трансформира

Основната стратегическа цел за развитие на Садово е:

«Постигне икономически растеж, подобро качество на живот и възможности за развитие на жителите на Община Садово.»

При разработването и актуализацията на ОПР са дефинирани и утвърдени четири приоритета за развитие на община Садово:

Приоритет 1: Развитие и модернизация на местната техническа и социална инфраструктура.

Приоритет 2: Подкрепа на конкурентноспособна, устойчива местна икономика, основана на местните условия и ресурси. Развитие на икономиката, създаване на екологично чисто производство.

Приоритет 3: Развитие на човешките ресурси и създаване на добра жизнена среда.

Приоритет 4: Предоставяне на качествени обществени услуги, съответстващи на европейските стандарти.

СТРАТЕГИЧЕСКА РАМКА

За всяка от приоритетните области в плана за развитие са адресирани специфични цели и мерки, следващи логиката на основната цел:

Приоритет 1: Развитие и модернизация на местната техническа и социална инфраструктура.

Цел 1: Обновяване и доизграждане на общинската пътна мрежа.

Мярка 1: Ремонт, разширяване и модернизация на местната пътнотранспортна инфраструктура.

Цел 2: Изграждане на модерна информационна и комуникационна инфраструктура.

Мярка 1: Въвеждане на високоскоростна интернет връзка в селата от общината;

Мярка 2 : Въвеждане на системи за електронно разплащане и търговия.

Цел 3: Подновяване и модернизация на електрическата проводна мрежа.

Мярка 1: Саниране на разпределителната мрежа и връзките със сградите за осигуряване на стабилно захранване;

Мярка 2: Изграждане на мрежи до определени квартали в населените места.

Цел 4: Благоустрояване на населените места от Общината

Мярка 1: Изграждане и ремонт на площадите в населените места;

Мярка 2: Ремонт и подмяна на амортизираната тротоарна настилка;

Мярка 3: Архитектурен достъп до обществени сгради на хора с увреждания;

Мярка 4: Подобряване на състоянието на църковните храмове и дворове;

Мярка 5 : Подобряване състоянието на детски и спортни площадки и изграждането на нови.

Цел 5: Подобряване водоснабдяването в общината

Мярка 1: Ремонт и рехабилитация на водопроводни мрежи на общината;

Мярка 2: Изграждане на съоръжения за допълнително водоснабдяване на населените места;

Мярка 3: Подобряване и модернизация на канализацията в общината.

Цел 6: Развитие на социалната инфраструктура

Мярка 1: Ремонт на сгради общинска собственост.

Цел 7: Въвеждане на енергоефективни мерки

Мярка 1: Реконструкция, модернизация и саниране на сгради общинска собственост.

Приоритет 2: Подкрепа на конкурентноспособна, устойчива местна икономика, основана на местните условия и ресурси. Развитие на икономиката, създаване на екологично чисто производство.

Цел 1: Повишаване конкурентноспособността на селското стопанство като структуроопределящ отрасъл на местната икономика.

Мярка 1: Внедряване на нови технологии в селското стопанство и съвременни форми на интензивно земеделие;

Мярка 2: Окупняване на земеделските земи и сдружаване на земеделските производители;

Мярка 3: Насърчаване отглеждането на трайни насаждения;

Мярка 4: Създаване на условия за реализация на селскостопанската продукция;

Мярка 5: Внедряване на практики на екологично чисто земеделие и животновъдство;

Мярка 6: Създаване на условия за развитие на модерно фермерство с производство, отговарящо на европейските стандарти.

Цел 2: Повишаване на конкурентноспособността на МСП на територията на общината.

Мярка 1: Подкрепа за развитие на бизнес инфраструктурата;

Мярка 2: Участие на Общината в регионални мрежи;

Мярка 3: Създаване на публично - частни партньорства и инициативи за икономическо развитие, въвеждане на иновации;

Мярка 4: Насърчаване на предприемачеството и стимулиране на малкия и среден бизнес за разкриване на повече и по-добри работни места;

Мярка 5: Подобряване на взаимодействието между МСП и Общината.

Цел 3: Осигуряване на достъп до модерна експертна и консултантска помощ и квалификационни услуги.

Мярка 1: Разширяване дейността на Център за услуги и информация към Общинска администрация Садово чрез предоставяне на актуална информация по отворени програми на Европейския съюз.

Цел 4: Възстановяване и опазване на културните традиции и занаяти.

Мярка1: Ежегодно провеждане на традиционните за общината събори по населените места;

Мярка 2: Подкрепа на самодейните състави на общината.

Цел 5: Изграждане на местни партньорства за развитие.

Мярка 1: Развитие на общински дейности и проекти.

Приоритет 3: Развитие на човешките ресурси и създаване на добра жизнена среда

Цел 1: Достигане на по-висока трудова заетост

Мярка 1: Повишаване образователното равнище на жителите на общината като условие за по-добрата реализация и задържане на младите хора;

Мярка 2: Повишаване на квалификация и преквалификацията на безработните в съответствие с потребностите на икономиката;

Мярка 3: Осъществяване на програми за заетост.

Цел 2: Подобряване на социалните услуги.

Мярка 1: Разширяване кръга и повишаване качеството на предлаганите социални услуги;

Мярка 2: Развитие на активна политика на пазара на труда, насочена към интеграция на рисковите групи.

Цел 3: Интеграция и социализация на хората в неравностойно положение и интегрирането на ромите.

Мярка 1: Подобряване на условията на живот и включване на ромите и бедните малцинствени групи в социално – икономическия живот на Общината.

Цел 4: Осигуряване на достъп и по-високо качество на здравните услуги.

Мярка1: Подобряване на достъпа до медицинска помощ на всички жители на общината.

Цел 5: Запазване на екологичното състояние на общината.

Мярка 1: Премахване на нерегламентираните замърсявания, организиране на събирането, депонирането и третирането на отпадъците съгласно нормите на ЕС;

Мярка 2: Подобряване на параметрите на околната среда;

Мярка 3: Изграждане и укрепване на инфраструктурата за предотвратяване на наводнения, пожари и други природни бедствия;

Мярка 4: Опазване и разширяване на зелената система в Общината.

Цел 6: Гарантиране на обществен ред и сигурност

Мярка 1: Осигуряване на обществен ред и сигурност – ефективна борба с противообществените прояви и насилие;